

5. november - Krøniken 1944 – 2004

05-11-2007

Krøniken 1944 – 2004

Indstil tidsmaskinen på – 60 år.

Du bor i Ikast – en lille stationsby med 4000 sjæle.
Danmark og Ikast er fyldt med fremmede mennesker i grønne uniformer – tyske soldater, som er indkvarteret på Ikast vestre Skole. Der er udgangsforbud fra kl. 20.00 om aftenen.
Du har ikke TV – men kan høre tyskkontrolleret radio – Danmark – kanal 1. Du har forbud mod at gå til selskabelighed i aftentimerne, men er nødt til at gemme dig sammen med din ægtefælle og børn for nedrullede mørklægningsgardiner.
Under besættelsen blev befolkningen budt på tvungen hjemlig hygge, som jo selvfølgelig er baggrund for "de store årgange, som så mange af os i Klubben er en del af.
Et forbud mod salg af spiritus og ingen mulighed for at få sig en snaps på hotellet eller kroen.
Der var virkelig en indædt kamp mellem de Hellige – her forstås Indre Mission og Afholdsbevægelsen og "de vantro", som på dette tidspunkt var en stor flok indfødte borgere i byen.
Men – der var lys forude i tunnelen – efter hele 2 afstemninger (ved den første blev der faktisk opdaget snyderi hævedes spiritusforbuddet, og et nyt Hotel Ikast blev skabt som et a/s. Hotelparret Dagny og Villy Hansen blev hentet til byen, og en ny æra kunne begynde i året 1943. Nogle af byens borgere havde den opfattelse, at man i Ikast ikke kunne tænke og tale frit - og derfor opstod ideen om en selskabelig forening.
I Klubbens første protokol findes et lille blåt 6 – siders hæfte mrk. Navnet Lagerforvalter Aage Nielsen – med trykte vedtægter for Klubben og underskrevet af politibetjent A. Poulsen, som nok var den ivrigste fortalere for klubbens oprettelse og som blev klubbens første formand

Allerførste klubaften fandt sted 10. marts 1944, – og forinden havde man fået positivt svar på en forespørgsel til København Politis Oplysningsbureau : Kortspil er tilladt.

Formanden omtalte det store røre, der havde været i byen i forbindelse med Klubbens oprettelse og mente, at det var et tegn på, at det havde været helt rigtigt. 12 medlemmer havde meldt afbud og 8 nye blev optaget på tilbørlig vis.
I sommeren 1944 blev en planlagt udflugt så langt væk som til Silkeborg aflyst – "på grund af de urolige forhold, som var opstået i landet".
Der var strenge optagelsesbetingelser. Man skulle være uberygtet – og man kunne kun optages efter indstilling fra en enig bestyrelse, hvilket betød, at man skulle have alle 5 jastemmer.
Der var en form for hemmelig afstemning, man kaldte balloting. Hvert bestyrelsesmedlem havde en sort og en hvid kugle. En af disse kugler skulle lægges i pose – og 5 hvide kugler betød en medlemskab, hvilket på det tidspunkt var en stor æresbevisning.
Normalt foregik alt i skønneste ro og orden – men én gang havde man glemte formalia. Det opdagedes først, da den foreslåede med frue var mødt op i henholdsvis kjole og hvidt og lang festkjole – og så var der en sort kugle i posen.
Det må have været en tung gang for det forsmåede ægtepar, for turen tilbage til hjemmet foregik på åben gade i " lang kjole og akvavit " – citat fra Frede.
For på den tid startede festlighederne kl. 12.00, så man kunne være hjemme kl. 20.00, hvor udgangsforbuddet var gældende.
I det hele taget var det nok et syn for Guder at se mange af byens fine mænd spadserere frem og tilbage i stadstøjet – for Taxi eksisterede knap nok – og da slet ikke til den slags løjer – benzinrationering og mange former for kørselsforbud satte begrænsningerne.

Men mere om optagelse – damer var der slet ikke tale om – fraskilte kendte man ikke til, og der var stor diskussion om ungarles muligheder for medlemskab.

De sidstnævnte kunne accepteres – men kun efter hårde diskussioner. KLUBBEN var for mænd – rigtige mænd.

Kvinderne – fruene kunne dog deltage – men først efter krigens ophør, hvor der kom udflugter – kaldet orienteringsløb – og så til den årlige Stiftelsesfest.

Og alt i alt har der ud over de her nævnte arrangementer ikke været mange med kvindelig deltagelse.

For det gav så også andre problemer : Kunne man tillade deltagelse af fraskilte kvinder, som nu ønskede at deltage sammen med et andet Klubmedlem end den oprindelige ægtefælle – diskussionen opstod ind imellem.

Klubben blev opbygget på 1 månedligt møde.

Den første torsdag i hver måned – med kortspillet Ligeud som samlingspunktet – kunne man ikke spille det, var der intet at gøre – No Membership .

12. oktober 1944 trues et medlem af eksklusion for nægtelse af bødevedtagelse på kr. 5. for manglende afbud – mange penge set sammenlignet med, at årskontingentet til en start var på 10 kroner. Det lyder ikke af meget i dag – men skal også ses i relation til et eksempel fra 1944 i december, hvor man måtte aflyse en festaften, hvortil damerne var inviteret – man havde simpelthen ikke de ca. 1000 kr. i kassen, som arrangementet ville have kostet – så i stedet arrangeredes et lysbilledforedrag om Siam (- nu Thailand).

Som en konsekvens af den dårlige økonomi bestemtes allerede i 1945, at kontingentet skulle fordobles til 20 kr.

På samme generalforsamling blev kortspillet MAUSEL forbudt – p.gr . af lidt for store indsatser .

Man kunne måske få tanken, at nogle under krigen tjente penge, som var lidt hemmelige og ikke var så let omsættelige.

Den 10. maj 1945 afholdt man Klubbens 2. stiftelsesfest – her direkte citeret fra protokollen – en speciel formulering :

En National Fest med baggrund i at krigen i Europa var afsluttet den 8. maj.

Det blev en hyldestfest til Danmark og "for de af klubbens medlemmer, som deltog aktivt i modstandsbevægelsen "

I protokollen ingen navne nævnt –

Som en direkte følge af indespærringen under krigen opstod orienteringsløbet – kaldet skovturen – lige så snart man kunne få benzin – lovligt eller ulovligt ved handel med benzinmærker.

Forudsætningen her var selvfølgelig også, at man fik bilerne klædt på med gummi og hevet dem ned fra klodserne, for de havde jo stået opklodset i garagerne under hele krigen.

Så for mange blev skovturen årets begivenhed – nok et symbol på den nyvundne frihed – både for landet og personligt – nu havde man bevægelsesfriheden tilbage.

Et par anekdoter følger :

Løbsledelsen udleverede nødkuverter , som kun måtte brydes, hvis man var helt på vildspor og ikke på regulær vis kunne finde slutmålet . Og det kostede selvfølgelig points at åbne.

Et år måtte et hold nødvendigvis bryde kuverten, hvorefter man havnede i Pavillonen i anlægget i Herning. Klubbens medlemmer kendte godt nok nogle af gæsterne her – men der var ingen fra Klubben.

Forklaringen var, at løbsledelsen havde udleveret nødkuverter fra løbsledelsen fra året før.

Mange var meget indstillet på at vinde løbet – alle kneb gjaldt.

Svend Hansen og Frede Jakobsen kørte baglæns fra Kølkær til Ikast for at få kilometertælleren ned på et acceptabelt niveau efter at have været ude på svinkeærinder. Frede fortæller her, at det sjoveste var

at se de andres ansigter og reaktioner, for de kunne jo se, at Svend og Frede holdt stille med køleren i modsat retning, når de mødtes. Og så var der altid fest efter løbene – med damer og dans – aktuelle nyskrevne sange på de populæreste af dens tids melodier – om de medlemmer, der havde haft snuden lidt for lang fremme – til musikledsagelse -klaverspil af Villy Hansen med høj cigarføring. På generalforsamlingen – februar 1946 vedtog man nye bødetakster – 10 minutters forsinkelse kostede 1 kr. For yderligere forsinkelse skulle erlægges 2 kr. og for udeblivelse – uden afbud – var taksten 5 kr. Den 29. marts 1947 afholdtes den 3. stiftelsesfest – med damer i fineste skrud og med Holger Thistedes orkester. Året efter forsøgte man sig med en nytårsfest med damer – også en stor deltagersucces – og en festform, som fortsattes mange år herefter.

På Generalforsamlingen 1947 blev det kraftigt påtalt, at man havde konstateret Hasardspil blandt medlemmerne på en Klubaften – dette ville selvfølgelig ikke blive tolereret og senere sammen år viste der sig andre problemer – dårligt fremmøde og tumulter med ikke inviterede gæster. Som modvægt mod alle disse opløsende tendenser skulle hver Klubaften nu indledes med et foredrag af en eller anden observans – og læser man klubbens protokoller, undres man over så forskelligartede – men altid tidsaktuelle foredrag, man har fået arrangeret – og mange af dem med rigtig flot fremmøde. Ud over foredragene startede man også med årlige gåse- og andespil – disse måtte man dog ikke afholde med gæs og ænder som præmier på grund af rationering og i stedet for spillede man så om æblekurve og lignende tilladte effekter.

I 1947 fik man endvidere tilladelse til at indkøbe 2 geværer til Fugleskydning og i næsten 20 år var det en fast del af klubbens arrangementer – og at blive fuglekonge rangerede bedriftsmæssigt side om side med vindeskabet af orienteringsløbet.

Kontingentet var nu igen steget – denne gang til 25 kroner – og i 1948 blussede nye diskussioner op. Kunne voksne hjemmeboende børn deltage i Klubbens arrangementer og ikke mindst : hvilke damer måtte deltage – konerne var en selvfølgelighed – men bølgerne gik højt, når man diskuterede medlemmernes kærester og veninder – samt også "tilrejsende gæster" som ønskede at deltage. Der blev ikke udarbejdet helt faste retningslinier – så diskussionerne opstod med mellemrum. I 1949 oplevede man, at nogle af Klubbens medlemmer arrangerede private sammenkomster parallelt med Klubbens initiativer – og dette blev selvfølgelig kraftigt påtalt. I referatet for året 1950 – finder man det første stykke maskinskrevne papir i protokollen, som i øvrigt ofte er vanskelig at læse, da nogle af sekretærene skrev som en brækket arm – og samme år finder en historisk hændelse sted På et bestyrelsesmøde optages forhandlingerne på Stålbånd hos Fabrikant Marius Nielsen. I 1951 brænder Hotel Ikast – Men klubaftenerne fortsætter alligevel ifølge traditionerne – mange forskelligartede arrangementer og rigtig megen kortspil. Klubbens stifter Aksel Poulsen bliver Klubbens første æresmedlem.

I 1953 er årsbudgettet på kr. 4000 – en stor sum efter den tids forhold – og kontingentet er stadig på kr. 25. For første gang i Klubbens historie serveres en cognac til kaffen "fordi der ved et arrangement var sparet på underholdning og præmier". I 1954 vedtages på den årlige generalforsamling at hæve kontingentet til kr. 35 – og et forslag om at ekskludere medlemmer med mindre end 25 % fremmøde ved klubbens arrangementer – men mange var meget aktive, og samme år kunne man samle 120 medlemmer (damer incl.) til en ordinær klubaften med andespil, – som nu var tilladt. I 1956 havde 62 % af Klubbens medlemmer et fremmøde på over 50 % - og en stiftelsesfest i 56 samlede 80 personer. Underholdningen

var Kvit eller Dobbelt – spisning og dans.
Julefrokosterne startede hen i slutningen af 50 –erne og menuen var de første mange, mange år gule ærter med flæsk.

I 58 kom der en afmattelse med hensyn til fremmøde – kunne det mon være noget med, at fjernsyn dukkede op i mange hjem ?? og til f. eks. En præmieligeud – som plejede at samle rigtig mange, kom kun 38.

(I dag ville det vist have været et særdeles tilfredsstillende fremmøde).

I 1959 hævedes kontingentet til kr. 35,
og samtidig vedtog bestyrelsen at suspendere alle ”gamle – ikke betalte bøder ”

Men bødesystemet blev ikke afskaffet denne gang. På generalforsamlingen vedtog man nu, at ”damer” – gift med tidligere klubmedlemmer nu måtte deltage sammen med nuværende klubmedlemmer ” – og det var der så nogle, der gjorde til en stiftelsesfest i 1960, hvor Købmand Urskov, Herning underholdt festens 60 fremmødte med tryllekunstner.

Til stiftelsesfesten 1964 – 20 året for Klubbens start kostede menuen : 3 fine retter + kaffe i alt 14 kr.

Og det store helt kolde bord m.v. kostede i 1965 kr. 15. Samme år dukker nu trykte indbydelser og andre skriftlige informationer op i protokollen.

Og så kører Klubben med de traditionelle arrangementer – frem til 1969, hvor der bliver afholdt 25 års. Stiftelsesfest med 126 deltagere og hoteldirektør Villy Hansen bliver Æresmedlem i Klubben.

I 1970 findes pludselig et maskinskrevet og blå spritduplikeret referat. Så Klubbens Sekretær på det tidspunkt Leo D har sandelig været med på de nye tekniske fremskridt.

Kontingentet hæves drastisk fra 50 til 100 kr. – uden de helt store protester – mødereferater og bødesystemet genindføres.

I 1970-erne var et typisk klubår afholdelse af Præmieligeud – orienteringsløb – stiftelsesfest – julefrokost – virksomhedsbesøg og foredrag.

Et af de mange helt aktuelle indslag var besøg af juristen Mogens Glistrup – en aften i 1973 på Med – hvor det helt store ostebord kostede 14,85.

I 1974 hævedes kontingentet for alvor – til nu kr. 250 – men så skulle Klubben fremover også betale for spisningen på alle ordinære klubaftener.

For den fine middag – med vin ad libitum under middagen – til stiftelsesfesten i 1974 blev der opkrævet kr. 150 pr deltager – så sammenlign lige her med stiftelsesfesten 2004.

Og så begynder det hele at gentage sig selv – enkelte nye mødeformer dukker op, bl.a. ålegildeture til Ny Hattenæs. Men efter de første 25 år er rammerne lagt.

Kontingenterne stiger langsom og støt med pristallet – og som altid er det de mennesker, der deltager aktivt i arrangementerne, der får mest for pengene.

600 – 700 medlemmer har været med i Klubben – utrolig mange har i skiftende bestyrelser ydet et flot arbejde for Klubben – som formænd – kasserere – sekretærer al og alm. bestyrelsesmedlemmer.

Klubbens arrangementer har gennem hele forløbet båret præg af aktualitet og engagement – og ud over de aktuelle input er der opstået venskaber og sammenhold på tværs af faggrænser og sociale forskelligheder.

Klubben har været og er et dejligt sted at komme for de fleste på grund af den uhøjtidelige og positive stemning, der hersker. Meningen kan være delte – nogle ønsker at være hjemme på Hotellet – andre vil gerne opleve noget andet – og bestyrelsen – også de kommende må så forsøge at dele sol og vind lige.

Fremmødet er stadig pænt – uden at være i top.

Mange andre tilbud lokker – mange af klubbens medlemmer er meget erhvervsaktive – og måske prioriteres klubbens møder ikke helt så højt som tidligere – og lige som degnen og præsten ikke mere spiller

samme rolle i samfundet, står der heller ikke den samme ærbødighed om det at blive anbefalet og optaget i Klubben.
Men lad os alle hjælpe den 60-årige også i de kommende mange år.

Skrevet i foråret 2004 af Henning Damsgaard
Kilder : Klubbens protokoller - og ikke mindst
Frede Jakobsens festtale fra 1994